

הלכות ברכת הפרות סימן ריא

ביאורים ומוספים

סימן ריא

דיני קדימה בברכת הפרות

[משנ"ב בהקדמה]

חביב צדיקה⁽¹⁾ וכו', דברי הכל מן הדין על זה וחזרו ומקורו על זה⁽²⁾.
(1) והביאור הוא, כמו שכתב הדרכי משה (סי' קעז אות א), שמשום שהדובר חביב על האדם, נוח לו לברך עליו תחילה, לשבח את קונו באשר הוא אהב.

(2) ודיני סדר הקדימה לפי המעלות, הורה הגר"ש וואנר (מלבושי מרדכי סי' א ס"ד) שנאמרו רק על הברכה שמברך על המאכל, אך לא נאמרו דיני קדימה על סדר האכילה, ולכן אחרי שבירך לפי הסדר, יכול להמשיך ולאכול כפי שירצה. ומה שיש בני אדם האוכלים את הפירות בט"ז בשבת לפי סדר הקדימה, לסלסול בעלמא עושים כן. דעת הגר"ש אלישיב (שיעורי מ"ס ברכות עמ' תמו), שבאמת דיני הקדימה אינם בברכה אלא באכילה, שאם יש לפניו כמה מינים יש לו להקדים ולאכול את המוקדם בברכה [אף אם למעשה אינו מברך מאיזו סיבה. ובוה ישב את הגמ' (ברכות מא, א) שלמדה מהפסוק שהמוקדם בפסוק מוקדם לברכה, אף שהברכה שלפני האכילה אינה אלא מדרבנן, ואין יתכן שהפסוק לימד דיני קדימה בברכות שהן מדרבנן, ומה שבגמ' הזכירו מוקדם לברכה, היינו משום שלאחר שתיקנו חז"ל ברכת הנהנין הרי שהקדמה היא הברכה, אלא שהוסיף שאף לדבריו מי שיש לו כמה מיני פירות משבעת המינים, אינו צריך להקדים באכילתו את המוקדם בפסוק לאחר שבירך על המין החשוב, משום שדיני קדימה הם בראשון בלבד, ואחר כך כבר אין דיני קדימה. וראה להלן סי' י.

[משנ"ב שם]

גם מבאר שם בסעיף א' וב' מה יקרא חביב⁽³⁾.

(3) ואם היו לפניו מין החשוב אצלו מטעמי בריאות, ומין החביב אצלו מצד הטעם, דעת הגר"ש אויערבך (משנ"ב ביצחק יקרא) שהחשוב מצד הבריאות קודם. ודעת הגר"ש שיינברג (חידושי בתרא) שמה שאוכל מטעמי בריאות אינו נחשב חביב.

ולגבי דבר שהוא מוזן, שבגמ' (ברכות לט, א) דנו האם הוא קודם לדבר חביב, כתב הקצות השלחן (סי' נד בדה"ש סי' ו) שלמעשה חביב קודם, אך כששניהם חביבים בשווה יש להסתפק שמא יש להקדים לברך על המאכל המוזן. וראה חוט שני ברכות עמ' יג-יד.

וגר מוזן, ביאר הגר"ג קרליץ (שם) שהוא דבר שרגילים לאכול כמזון, מה שאין כן דבר שרגיל להיאכל לקינח, והוסיף, שמרק עוף שאין בו אטריות וכדו' אינו נחשב כמזון.

[משנ"ב שם]

כל תקודם בפסוק ארץ חטה ושערה⁽⁴⁾ וגו', המדבר שם משבחה של ארץ-ישראל, היא מקדם לברכה, אפילו השני חביב עליו יותר⁽⁴⁾.

(4) ולדעת הרמב"ם והמובאת להלן ס"ב הסובר שלעולם חביב קודם, כתב בשערי צדק (סי' יב) שיהיה נוהג דין זה באופן ששניהם חביבים בשווה, שאז יש להקדים את המוקדם בפסוק זה.

[משנ"ב שם]

ותר הפרטים יבאר הכל בפנים⁽⁵⁾.

(5) ובמקום שיש דין להקדים מין לחברו, כתב הפמ"ג (סי' קסח

משנ"ב סי' א, לענין הקדמת פת חיטים לפת שעורים) שמי שאינו מקדים נקרא עבריין ועובר על דברי תורה, ויתכן שהוא בר נדוד ומכת מדהות.

ולענין דין קדימה בברכה אחרונה, האם ברכת 'מעין שלש' קדמת או ברכת 'בורא נפשות' כתב בביה"ל לעיל (סי' רב ס"יא ד"ה ברכה) שהפמ"ג מצדד לברך ברכת מעין שלש קודם ברכת 'בורא נפשות', מאחר שהיא ברכה חשובה [וראה הע' הבאה].

[משנ"ב סי' א]

הא אם אין פלגם לפניו, או שאין דעתו לאכל מכלם, אין שייך בזה דין קדימה⁽⁶⁾.

(6) וכמבואר ברמ"א להלן (ס"ה). וכן התבאר ברמ"א לעיל (סי' קסח ס"א) לגבי דין קדימה בפת, שדיני הקדימה הם באופן שרצה לאכול משניהם, אבל אם אינו רוצה לאכול אלא מאחד, יבצע עליו ואין לחוש לשני, אף אם הוא חשוב או חביב עליו, וביאר במשנ"ב (שם סי' ה) שאף שהמין הזה מונח לפניו והוא מוקדם בפסוק או חביב או חשוב, מימי אינו חייב לאכולו בשביל דין הקדימה. והוסיף שם, שמוסתבר שהיינו דוקא אם אינו רוצה לאכול אלא מאחד מהם, אבל אם רצונו שיהיה לאכול מזה או מזה ושניהם מונחים לפניו, אף שאינו רוצה לאכול משניהם יחד, מצוה מן המובחר לבצוע על המוקדם בפסוק או על שאר המעלות.

וכן באופן שאם יברך על החשוב יכנס לספק ברכה על הפחות חשוב, כגון מי שאכל תפוחים ושתה יין ובא לברך ברכת מעין שלש על היין, ורצה לחתום על הארץ ועל הפירות, שכתב לעיל (סי' רח סי' סד) שיש מחלוקת אם פוטר בזה את התפוחים, כתב (שם) שיברך 'בורא נפשות' תחילה [אף שלגבי ברכה אחרונה כתב בשם הפמ"ג לצדד שיש קדימה לברכת מעין שלש. כמובא בהע' הקודמת].

[משנ"ב סי' ג]

רוצה לומר, שנשתבחה ארץ-ישראל בזה⁽⁷⁾.

(7) ולענין דין קדימה לפירות אחרים שישראל נמשלו להם ונשתבחו בהם, כגון אגוזים, תפוחים וכיוצא בזה, כתב הכף החיים (סי' ז) שאם שני סוגי הפירות שלפניו חביבים עליו בשווה, יש להקדים את הפרי שנשתבחו בו ישראל, אך אם הפרי האחר חביב יותר, נראה ששניהם שקולים ואיזה שירצה יקדים. מאידך, דעת הגר"ש וואנר (קובץ מבית לוי חט"ו עמ' עד סי' ד), שאין מעלה לפירות שנשתבחו בהם ישראל. עוד הוסיף (שם הע' ג) שלא מצינו שיש דין קדימה בין ארץ ישראל, אף שמברכים עליו על הארץ ועל פרי גפנה.

ואתרוג שקיימו בו מצות ארבעת המינים, דעת הגר"ש וואנר (מלבושי מרדכי סי' ה סי"ט) שיש מקום להקדימו, מפני שיש לו מעלה שכבר נעשתה בו מצוה אחת, אמנם פרי שיש לו מעלה אחרת, כגון מין שבעה או שלם או חביב, הרהרו קודם לו.

[משנ"ב סי' ד]

ואם שניהם מפין אחד משבעת המינים או ששניהם אינם מין שבחה, מקדים השלם⁽⁸⁾.

(8) ובאופן שהיו שניהם שלמים ואחר גדול ואחר קטן, כתב הדעת תורה (כאן) שיברך על הגדול מביניהם, כמבואר בשו"ע לעיל (סי' קסח ס"ב) לענין פת, וכן הורה הגר"ש אלישיב (חאת הברכה פ"ג עמ' 126) שבכל מין מאכל שייך מעלת שלם, ואף אם לא נוצר כך, אלא נעשה על ידי פעולת האדם, כגון קציצה.

המשך בעמוד הבא

הלכות ברכת הפרות סימן ריא

כגב

באר הגולה

ריא דיגי קדימה בברכת הפרות, ובו ו' סעיפים :

א קניות מ מא
 וקב"י יהודה פת"ג
 ורבונו יונה ותרש"א
 הלכות
 ורמב"ם
 פוסקים ב הלכות
 ותרש"א שם ג שם
 בברכה ד הרי"ף
 והב"ם שם ותרש"א שם ה הלכות ורבונו יונה ותרש"א שם ו האר"י וספ"ק

א (א) אִתּוֹ לִפְנֵי מִינֵי פְרוֹת הַרְבֵּה, אִם (ב) בְּרוֹכוֹתֵיהֶם שְׁוֹת וְיֵשׁ בִּינֵיהֶם (ג) מִמִּין שְׁבָעָה, (ד) מִקְדָּיִם מִין (ה) שְׁבָעָה (ו) אֶת־עַל־פִּי שְׁאִינוֹ חָבִיב כְּמוֹ הַמִּין הָאֲחֵר, וְאִם אֵין בִּינֵיהֶם מִמִּין שְׁבָעָה (ו) מִקְדָּיִם הַחֲבִיב. (ז) וְאִם אֵין בְּרוֹכוֹתֵיהֶם שְׁוֹת, אֶפְלוּ יֵשׁ בֵּהֶן מִמִּין שְׁבָעָה, (ח) כְּגוֹן *צִנּוֹן וְזֵית, אִיזָה מֵהֶם שִׁירָצָה (ט) יִקְדָּיִם וְאֶפְלוּ אִינוֹ חָבִיב. (ט) *וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁגַם בְּזֶה צְרִיף לְהַקְדִּים הַחֲבִיב. וְנִקְרָא חָבִיב,

שערי השוכה

שהוא לרפואה כעשהו טיטון אף דגם לתענית, שנה לכל נפש מקרי בר, והנה אני נגיל לשמות טיטון בירושלם כמנהג העולם לרפואה ובפרט פהים שנה לכל נפש, ולקרי הגיר צרוף מעדי"ט, גם נר שיש בו אוחיות של לאסו, ע"ש; ומדברי משפט שנתה: והנה הנה אף ביום א' ויר"ט. ונראה דמי שנתה שלא לעשות ביום א' של יר"ט של לו לקרי פה שאינו עושה פן משום מנהג של סוף אסור כדי שלא יבצע עליו בגדר, כדי שאם יהיה לו ערך לפעמים לרפואה יתה כתר בו, ובמח"ב שם פתב בשם לקה"ק ששאיתפח השאב"ק ערך התחברים מפר בט"ב ויה"כ, אף מי שנתה אסור קאי באסור ואין לתפיר לו, ע"ש בסוף הפסוק בחשמתו. ויש שכתב במשנה מבטלים משערי"ן ומיני עשבים בשמים שצורפין קרי אדם מפר לזולתו על השאב"ק²⁴ ולשאפו בחטם, ע"ש בשם שו"ת ונר"י צ"ק. וצ"ב בעשרה מלך פ' י"א מהל"ה מ"א בענין השאב"ק להריח שחוששין דומנין אומרים ששולפין עליו סמ"י"ום, אין לחש לזה ותפיר להלכה ולמעשה, והביאו מתוך ברכה ב"ק"א:

באר הגולה

לקאורה כיון שבגדלו לאכל, אפלו פעם אחת אסור, כמו שכתב במקום בסערי"קסן ו' והעקר תלוי בכנות הלב ונגם פתב לבסוף: סקרא שניה נראה לי עקר וכמו שכתבתי, והוא קאי על סברא זו, וכמו שכתב חיד"א אפרים וימג"ב (ירושלם), ונראה שלזה כון הפרי"מגידים באש"ל אברהם שכתב באתו ז': עין באות ו, וצריף עיון קצת בזה, ונראה לי שפנתה הפרי"מגידים שהיא אפלו לפי מה שהביא מהתחלה ראיה מרובם להקל אפלו במתכונן כיון שהיא טועם רק מעט, הנה שזהו הנהגה פעמים אסור אף ליר"ה:

* **צנן וזית**, וזהו דלא כדעת המש"אומרים שבסערי"ג, והוא דעת הב"י. ודברי העין קודם לביר האדמה, ואף שמשני חביב הוא קודם, והאלה רבה תביא דהרבה ראשונים סקרא לזה בהפתי"ג דפרי העין קודם, וכן דעהו להלכה, אבל הפרי"מגידים וס"ז הספיקו דאזלינן בפרו חביב, וצ"ב מה שכתבנו לקמה: * **ויש אומרים שגם בזה צריף להקדים החביב**, מה שכתב המחבר דעה זו בשם יש אומרים אינו מדקדק, האדרבה,

באר היטב

(ב) שבעה. אפלו הוא חצי פרי והשני הוא שלם, ואם שניהם מין שבעה או שניהם אינן מין שבעה וא' שלם וא' חביב, שלם עדיף, מ"א: (ג) יקדים. קשה, הא כתב הטור חשה קדם לזית וכמ"ש ס"ד משום דמקדים בפסוק, וכ"ש כאן דצנן אינו ממין ז' כלל; ותרץ המ"א: אם שניהם מין ז' אזלינן בפרו המקדים בפסוק מאחר שהקרא הקדימו אנו נמי נקדימו, אבל מה שלא נכתב כלל בקרא לא שיקף קדימה, ע"ש:

משנה ברורה

להקל. הנהגו באפלו אם הוא בולע לא יברך, כיון שאין בנתו לאכילה, וכסברא הראשונה. והנה המגן אברהם חולק על השלחן ערוך והרמ"א, וסבירא לה דבבולע לכלי עצמא חביב לברך, (לו) אבל כמה אחרונים החליטו עם פסק הרמ"א שהוא ספק ברכה ולא יברך, ולכתחלה טוב לזהר הרוצה לבלע, שיתפזן להנות ממנו בתורה אכילה ויברך עליו [חיי אדם]:

הנה מפני שהסימן הנה רבו פריי, על-פן אכתוב לו הקדמה קצרה, והוא: תנן [בברכות מ"א]: הוי לפני הרבה מיני, רבי יהודה אומר: אם יש ביניהן מין שבעה, עליו הוא מברך; וחכמים אומרים: מברך על איזה מהן שירצה. ואיתא בגמרא אמר עולא: מתלקת לשברכותיהן שוות [כגון זית וזפת], דרבי יהודה סבר מין שבעה עדיף וחכמים אומרים חביב עדיף¹, אבל לשאין ברוכותיהן שוות, כגון צנן וזית, דברי הכל מברך על זה וחוור ומברך על זה². והנה יש דעות בפוסקים, דרב מהן פסקו כרבי יהודה דמין שבעה עדיף [וזהו מה שכתב בסערי"א], ויש פוסקים פתכים [וזהו דעת הרמב"ם המובא בסערי"ג ב], וגם באין ברוכותיהן שוות יש דעות בפוסקים: יש אומרים דבבנת עולא מה שאמר "דברי הכל מברך על זה וחוור ומברך על זה" הנהגו, דכיון שאין ברוכותיהן שוות ואין אהד פוטר חבורו, לא שכי זה לזה כלל, ויכול לברך תחלה על צנן 'בורא פרי האדמה' אף שהזית הוא מין שבעה וגם חביב עליו; ויש אומרים דבבנת עולא, ודבריה הכל יכול לברך על איזה שירצה תחלה, ומסתמא יברך ממילא על החביב אצלו. ואלו שתי הדעות נזכרים גם-פן בסערי"א. גם מבאר שם בסערי"א 'וב' מה נקרא חביב³, אם נהגיל להיות תמיד חביב אצלו, או מה שהוא אצלו עתה חביב ומתאנה לו. כל הקודם בפסוק "ארץ חשה ושערה" וגו', המדבר שם משבחה של ארץ ישראל, הוא מקדם לברכה, אפלו השני חביב עליו יותר⁴; ומכל מקום זיה הוא קודם לגנן, משום דתוין שחלק הפזוב וכתב 'ארץ' פעם שני "ארץ זית שמן ודבש", ונקצא הזית הוא ראשון סמוך לארץ' בתרא, ונפן הוא רק שלישי לארץ' קמא. 'בורא פרי העין' ו'בורא פרי האדמה' קודמין ל'שהכל'. והנה הפוסקים נבאר הכל בפנינו⁵:

א (א) הוי לפני וכו'. ודוקא שגם דעתו היה לאכל מכלם, הא (ב) אם אין כלם לפני, (ג) או שאין דעתו לאכל מכלם, אין שיקף בזה דין קדימה⁶: (ב) ברוכותיהם שוות ויש ביניהם וכו'. כגון ענבים ותפוחים: (ג) ממין שבעה. ורצה לומר, שנשתבחה ארץ ישראל בקויה, דכתיב "ארץ חשה ושערה ונפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש" וזית שמן הוא דבר אחד: זיה שעושה שמן, דבש הנהגו המרים, שעושים מהן דבש⁷: (ד) מקדים מין שבעה. באפלו (א) הוא חצי פרי והשני חביב יתר, (ה) שלם עדיף: (ה) אף-על-פי וכו'. דמעלת מין שבעה עדיף: (ו) מקדים החביב. הנהגו שנהגיל להיות תמיד חביב עליו, וכדלקמה: (ז) ואם אין וכו'. דכיון דאין אהד פוטר חבורו בברכתו אין שיקף באן שום מעלה בהקדמתו, ואיזה שירצה יברך עליו ואוכל קדם [הוא"ש]: (ח) כגון צנן וזית. ודוקא בזה, דברכה הענין 'בורא פרי האדמה', אבל אם היה דבר שברכתו 'שהכל', בוראי מברך על הזית תחלה, וכדלקמה בסערי"ג: (ט) ויש אומרים וכו'. סבירא להו דגם בזה שיקף מעלת הקדימה לברך על מין

שער הציון

(לו) אלה רבה ומאמר מדברי ומגן אברהם וכו' אדם: (ב) דבר-החיים וכו' אדם: (ג) דדלקמן פריך ה בה"ה: (ג) מגן אברהם מלעיל סימן קסח דפרוסה של חטין ושלמה של שעורין, מדינת הפרוסה עדיף, ומסתמא משום דחטין אקדמה קרא, הוא הדין לענינו. וצ"ב במתחזית-השקל שהעיר דבסימן קסח איתא דירא-שמים מכצע על שתייהן יחד, עין שם, ומסתמא הוא הדין לענינו, והמגן אברהם סתם בזה, ונראה דסבירא לה דכיון דמן הדין מעלת מין שבעה עדיף מפעלת השלם, ורק לענין סעודת פת דהוא עקר קביעת סעודה אקרו דירא-שמים יוצא גם מעלת השלם, מה שאין פן בפרות דאינו עקר סעודה לא החמירו בין דמדינת מעלת שבעה עדיף: (ז) דאם אינם ממין אחד, כגון חצי תאנה ורמון שלם, תאנה עדיף משום דמקדם בקרא, וכנ"ל לענין חשה ושערה: (ח) מגן אברהם. והנה כל זה הוא דוקא בדבר שברכותיהן שוות, דיש סעד ממה דקמא לן בקס"ח דפת נקיה פרוסה ופת קבר שלם שלם עדיף, אבל בדבר שאין ברוכותיהן שוות עדיף עיון בכל אלו הדינים, דלקאורה אפשר לומר כיון תרגום: 1 מין טב. 2 טב. 3

הלכות פְּרֵת הַפְּרוֹת סִימָן רִיא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ט]

חמד ברכות עמ' רלח, אשרי האיש ח"א פל"ה ס"ק לה) שיברך עליה, אף על פי שטעמה שווה לשניה, שכיון שהיא חביבה עליו מאיזה טעם שיהיה, יקדים לברך עליה.

אָכַן אִם שְׁנֵי הַפִּיגִים חֲבִיבִים אֶצְלוּ בַשָּׁנָה, אָז מְבָרֵךְ עַל מִין שֶׁבָּעָה תְּחִלָּה⁹.

[משנ"ב ס"ק יג]

וּמִשְׁמַע מִסְתַּיֶמֶת הַתְּחִיבָה דְּהַעֲקָר דְּהַעֲקָר פְּרָעָה הַרְאָשׁוֹנָה שֶׁהִיא דְּעַת רֵב הַפּוֹקְקִים¹⁰.

9) ולענין אכילת הסימנים בליל ראש השנה, שכתב לקמן (סי' תקפג ס"ק ג) לברך על התפוח (ופותר את הדבש), כתב הכף החיים (שם ס"ק יג ו-כה) שיתכן שמדובר באופן שהתמרים אינם לפניו בשעת הברכה והביאו אותם רק אח"כ, משום שרוצים לאכול את התפוח תחילה לסימן טוב, אכן אם התמרים לפניו מברך על התמרים. וכן כתב הגר"ש איערבך (מכתב), המחזור המפורש עמ' 8) שאם יש לפניו תמרים או רמונים, יברך עליהם, שהרי הם ממין שבעה [ויברך תחילה על תמרים ואם אין תמרים יברך על רימונים] ושכן העיר הגר"ח זוננפלד (לוח ארץ ישראל (היכן)). וכן הורה הגר"ש וואונר (מלבושי מרדכי סי' ה' הע' יג) שאף שיש בתפוח בליל ראש השנה רמונים ועניינים שונים יותר משאר פירות, מ"מ אם התמרים או הרימונים וכדו לפניו, יקדים אותם, כיון שעלינו לעשות על פי ההלכה הפסוקה. והרוצה שלא לשנות מהמנהג הקדום [שבירכו על התפוח, משום שלא היה להם פירות משבעת המינים], הורה הגר"ש איערבך (הליכות שלמה ראש השנה פ"א דבר הלכה אות כו) שלא יניח פירות משבעת המינים על השולחן עד לאחר שיברך על התפוח, וכיון בברכת 'בורא פרי העץ' גם על המינים שיבואו אחר כך. [והוסיף (שם אות כז)] שאם הקרא' חביב עליו יותר, אולי יש להקדימו גם לפני התמרים, שהרי אין ברכותיהם שוות, ובכ"י האי גוונא כתב המשנ"ב (ס"ק ט) שהעיקר לדינא כדעת האומרים שיש להקדים ולברך על החביב תחילה.

9) ואם היו לפניו שלשה מינים, ענבים תפוחים וצנון, והצנון חביב יותר מהענבים, והתפוחים חביבים יותר משניהם, ציין הגר"ש וואונר (קובץ מבית לוי חט"ו עמ' עה ס"ק ו) שהרעק"א הסתפק מה יברך בכ"י האי גוונא. וטעם הספק, שלכאורה הצנון קודם לענבים, כיון שכשאין ברכותיהן שוות חביב קודם. אך אי אפשר לברך בורא פרי האדמה על הצנון, כיון שהתפוחים חביבים יותר. ועל התפוחים אי אפשר לברך, כיון שלגבי ענבים ברכותיהן שוות, ואם כן מין שבעה קודם. דעת הגר"ש וואונר (שם) שלהלכה נראה שיקדים את הענבים שהם ממין שבעה, כיון שמין שבעה מכריע, וכל שכן אם נצרף לזה את דעת הא"ר שסובר שבאין ברכותיהן שוות יקדים מין שבעה ולא את החביב. ובספר מלבושי מרדכי (סי' ז' סי' ודע' טו) הוסיף בשמו, שיש לצרף גם כן את שיטת הרא"ש שסובר שבאין ברכותיהן שוות אין דין קדימה. וכן את שיטת הבה"ג שברכת העץ קודמת לברכת האדמה. וכן הורה הגר"י קניבסקי (שיעורי שלמי תודה ברכות עמ' כה) שיקדים לברך על פרי העץ ממין שבעה, שבברכת 'בורא פרי העץ' כולל גם את פרי העץ החביב ביותר, ונמצא שבי"ח לה' על החביב ביותר, אף שאין מיוחד את הברכה עליו [ורק שלכתחילה יש להקדים לברך על המין שהדין להקדימו, אך כאן אינו יכול, שהרי צריך לייחד את הברכה על מין שבעה].

[משנ"ב ס"ק יא]

דָּלֵשׁ פּוֹקְקִים שְׁפוֹקְרִים דְּחֲבִיב נִקְרָא מַה שֶּׁהוּא חֲבִיב עָלָיו עֲכָשׁוּ¹⁰.

10) ואם יש לו שתי חתיכות חלה, ואחת מהם היא שיריים של צדיק ובגלל זה היא חביבה עליו, הורה הגר"ש אלישיב (חשוך

המשך מעמוד קודם

תשרי תשע"ג עמ' טז) והגר"ח קניבסקי (דולה ומשקה עמ' קז) שהיא קודמת לברכה לפני כוס שאינה מלאה, ואפילו אם אינו צריך אלא חצי כוס והוא מתעתד לשפוך את החצי השני לאחר הברכה, מ"מ לחשיבות הברכה אין מתחשבים במה שיעשה אחר הברכה. ולבני פרי מקולף האם דינו כשלם, ראה מה שכתבנו לעיל בסי' רז סוף ס"ק יב.

ואם הקטן חביב יותר מהשלם, כתב הדעת תורה (שם) שמקדים את הקטן, כיון שמבואר במג"א שם (ס"ק ז, הובא במשנ"ב שם ס"ק ו) שאם הפת הקטנה נקיה והגדולה קיבר מברך על הקטנה, מפני שמעלת פת נקיה החכרה בגמ', ואם כן הוא הדין לענין מעלת חביב שהזכרה בגמ'. וכן אם יש לפניו כוס מלאה, הודו הגר"ש אלישיב (תל תלפיות

